

2. H E R A L D I C K Ý D O P I S .

Vanitas heraldicorum chronica.

Nevíme, zda tato choroba byla již klinicky popsána, jisto však je, že je to choroba značně rozšířená mezi heraldiky. Jest analogií četných jiných chorob podobného druhu, vyskytujících se v kruzích pěstitelů různých nauk, avšak vanitas heraldicorum vyznačuje se některými ryze specifickými symptomy a hlavně prognosou až dosud většinou nepříznivou.

V klinickém obrazu této choroby jako hlavní symptom převládá chorobně zvýšená citlivost vůči některým podnětům zvenčí; setká-li se pacient s jinými znakovanci, zmocní se ho tíživý neklid a nemocný rychle pozbývá veškeré radosti ze života. Původ těchto zjevů je hledat v chorobné snaze zjistit, že znalosti toho kterého heraldika jsou ubohé, že heraldické práce jím uveřejněné jsou holé slátaniny, že jeho heraldické sbírky nemají nejmenší ceny. Je zajímavé, že takové zjištění se podaří pacientovi vždycky. Jakmile se tak stane, nastává rychlá úleva a nemoc zdánlivě mizí, leč propuká s novou zákeřnou prudkostí, jakmile se kdesi opět objeví nový heraldik. Mortalita neštěstí není vysoká, nicméně je statisticky dokázáno, že osoby trpící chorobou vanitas heraldicorum chronica málokdy se dožívají vysokého věku.

Léčba, jež jediné by přímo vedla k cíli, je nejpřísnější dieta, totiž úplné zanechání heraldiky. Avšak tento způsob léčby se zatím neosvědčil pro naprostý odpor nemocných k tomuto příliš drastickému způsobu léčení. V poslední době se však vyskytla nová léčebná metoda, o níž se odborníci domnívají, že je velmi účinná.

Nová léčba tkví v tom, že se pacientům podává lék, jehož složení je zatím ještě chováno v tajnosti, nicméně podařilo se nám zjistit alespoň hlavní ingredience: je to hlavně dobrá vůle v zájmu heraldiky, a dále v menších kvantech skromnost, pokud jde o vlastní znalosti a práce, dále snášenlivost a objektivnost při kritice; jako corrigentia je přidán přívětivý úsměv a několik vlídných slov.

Všechna tato léčiva jsou velmi levná a jde tedy již jen o to, aby nemocní se s touto novou metodou obeznámili a přikročili k léčbě s plnou důvěrou v úspěch; taková důvěra je již polovičním vyléčením. Lze se tedy snad nadít, že vanitas heraldicorum, pro pacienta i pro jeho okolí tak obtížná, brzy vymizí. Či se mýlíme?

Je možno uspořádat heraldickou výstavu?

Na tuto otázku jsme v předchozím Heraldickém dopisu rozepsali anketu. Došla řada odpovědí, vesměs kladných, z nichž uvádíme:

Dr. František B e n e š , Praha: Na otázku výstavy možno odpovědět zásadním ano, a to tím spíše, že středisko, nutné k uskutečnění takových podnětů, se dnes tvoří. Výstava by heraldickému bádání neobyčejně prospěla, neboť by byla jeho nejlepší propagací. Heraldické pracovní středisko vzalo by na sebe ovšem úkol značně pracný a složitý. Bylo by třeba velkých přípravných prací, dobře promyšlených. Věci bych se rád dotkl v dalších Heraldických dopisech; zatím navrhuji, aby na výstavě byla věnována patřičná pozornost pečeti, jež jsou nejbohatším heraldickým pramenem.

Fotografiemi a odlitky by bylo možno velmi výhodně znázornit jejich význam pro heraldiku. Jako pracovník v sfragistice bych mohl přispět hojným a dobrým materiálem fotografickým i odlitky.

Josef Č e r m á k - Třebeňský, Humpolec: Heraldická výstava byla by všemi zájemci jistě vítána. Snad by bylo možno umístit ji v některém museu trvale, neb alespoň na delší dobu, aby zájemci z venkova, kteří přijíždějí do Prahy řidčeji, mohli ji také navštívit.

Karel J. H o r á č e k, Praha: Nutno jen vítat myšlenku heraldické výstavy, která by jistě pomohla rozšířit znalosti o ní a získat nové zájemce. Pokud se týče rozdělení výstavy tak, jak je v 1. Heraldickém dopisu navrženo, nutno s ním souhlasit a schválit je.

Jan M a š e k, Praha: K otázce heraldické výstavy odpovídám kladně. Nejméně starostí bude s tím, co vystavovat. Postačí pouhé fotografie, aby i laikovi názorně ukázaly mohutnost a velkolepost naší heraldiky. Technická stránka bude zajisté mnohem obtížnější. Bude potřeba shromáždit řadu pracovníků, mající nejen dostatek dobré vůle, nýbrž i dosti času. Víme ze zkušeností, že každou výstavu nakonec uskuteční a provede několik málo osob, něco oddaných, nebojících se přiložit ruku k dílu - v pravém slova smyslu.

Josef S v á t e k, Praha: Souhlasím s návrhem heraldické výstavy a domnívám se, že by vzbudila zájem o heraldiku a tak značně přispěla k pochopení a poznání znakovství. Výstava může obsahovat tato oddělení: 1/ vysvětlení základních poznatků heraldických, 2/ heraldická literatura, 3/ tištěné, kreslené i malované sbírky znaků, 4/ pečeti, pečeti-dla, pečetní prsteny, 5/ livrejní knoflíky, 6/ heraldická exlibris, 7/ navštívenky a dopisní papíry s erby, 8/ fotografie erbů na budovách a náhrobcích, 9/ mince, sklo, porcelán, zbraně, výšivky, klenoty a j. předměty s erby, 10/ erby fantastické. - Každý heraldik má jistě ve svých sbírkách něco z uvedených předmětů a zajisté by je na výstavu zapůjčil a přispěl tak naší heraldice.

Dr. František T i c h ý , Lysá n.L.: Pro heraldickou výstavu bych zapůjčil svou sbírku heraldických exlibris, jichž mám několik set. Domnívám se, že by sbírka vzbudila zájem.-

Jak je z uvedených projevů patrné, setkává se myšlenka heraldické výstavy s plným souhlasem, jež by jistě opětovala i širší veřejnost. Byly již podniknuty první přípravné kroky za účelem uskutečnění výstavy. Prosíme adresáty Heraldických dopisů o další náměty, týkající se výstavy; rádi je zařadíme.

Pečeť v heraldice.

O významu pečeti pro heraldiku, o pracovních výsledcích a úkolech v tomto oboru badání napsal Dr. František B e n e š článek do časopisu Řád. Studie bude uveřejněna do konce t.r. Kdo by si chtěl příslušné číslo Řádu opatřit, může se obrátit na autora /Praha XIX., Jiráskova 1 /, jenž potřebný počet výtisků /K 9.-/ zajistí a pošle.

Heraldická literatura.

Informace o možnostech získání heraldické literatury z ochoty podává Josef S v á t e k, knihovník, Praha XII-425.

Opravdová práce pro heraldiku.

V létě t.r. byl zakončen III. běh kursu heraldiky a rodopisu, pořádaného Genealogickým a heraldickým odborem Jednoty starých českých rodů. Tento kurs vedený Dr. Františkem Benešem byl vlastně jedinou opravdo-

vou práci, uskutečněnou v posledních letech ku prospěchu české heraldiky. Jednotlivé přednášky tohoto kurzu budou snad vydány knižně, což by naše heraldická veřejnost jistě vřele uvítala.

Starověká heraldika.

Každý heraldik ví, že ačkoli heraldika v dnešním smyslu vznikla v době křižáckých válek, vyskytovaly se heraldické prvky již v dávném starověku. Zajímavý doklad o tom přináší ilustrace uveřejněná v týdeníku Pestrý týden z 9. října 1943. Je to rytina na keltské stříbrné obětní míse, nalezené na Jutském poloostrově, z doby, kdy v Jutsku sídlili Cimbrové. Rytina zobrazuje, kromě jiného, průvod čtyř jezdců s přílbami, jež všechny mají klenoty v heraldickém smyslu; je to pták, čtvernožec /snad vlk/ rohy a další klenot, snad pera.

Obrysy budoucí heraldické organizace.

V poslední době se v Praze konaly rozhovory heraldických pracovníků, kteří vesměs se shodli v názoru, že k dalšímu náležitému rozvoji české heraldiky je nezbytně nutná pevná organizace, jejímž úkolem by bylo soustředit a usměrnit veškerou heraldickou činnost. Nejvhodnější organizací by byla forma klubu, tedy nikoli vědecké společnosti, jež na škodu věci by vylučovala pracovníky laické, ani širokého spolku rázu lidového, neboť heraldika nikdy se nestane předmětem zájmu širokých vrstev, omezující se na vzdělané kruhy a v nich ještě na poměrně úzký sektor osob se speciálními zájmy, jak jich znakovědnost vyžaduje. S tím by patrně souvisela i výše členských příspěvků, jež by byly poměrně vyšší, než na jaké jsme zvyklí, jakož i opatrnější výběr z hlásících se kandidátů členství, neboť jistě lze vycházet ze zásady, že heraldický klub by hledal svůj význam spíše ve vážnosti svého členstva nežli v jeho počtu.

V čele heraldického klubu by ovšem měla stát osobnost, jíž vědecká závažnost i společenské postavení by dodávaly autoritu potřebnou k tomu, aby byly zavčas a hladce vyrovnány rozpory a překlenuty mezery, jež až dosud se občas mezi heraldickými pracovníky vyskytovaly. Je jisto, že mezi heraldickými pracovníky lze nalézt takovou osobnost; kdyby bylo v mezích jejích možností obětovat dostatek práce a času, aby mohla stanout v čele heraldického klubu, pak byl by zaručen další rozkvět naší heraldiky, nyní sice slibně se rozvíjející, avšak stále ještě s budoucností nejistou. Je tedy jistě vřelým přáním všech upřímných přátel naší heraldiky, aby v její čelo se postavila osobnost s uvedenými atributy.

Je pravda, že i spolky rodopisné se také zabývají heraldikou, leč pro ně je znakovědnost věcí pomocnou, právě tak jako pro činnost heraldického klubu bude pomocnou věcí genealogie. Jistě tu tedy nevznikne nezdravé soutěžení, nýbrž naopak plodná spolupráce. Příští heraldický klub tedy s upřímností bude podporovat dosavadní heraldickou činnost v rodopisných spolcích, hledaje v nich vzájemnou oporu a vycházeje ze stanoviska, že čím více míst, v nichž s vážnými úmysly je heraldika pěstována, tím větší prospěch našeho znakovědnosti.

Závěrem.

Prosíme adresáty dopisů, aby nám posílali vhodné příspěvky; rádi je využijeme.

J.M.